

Sygn. akt I ACa 1211/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.)
Sędziowie:	SSA Anna Kowacz-Braun SSA Paweł Czepiel
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Zaczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2020 r. w Krakowie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa M. K. (1)

przeciwko J. S., M. S. (1) i P. S.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Nowym Sączu

z dnia 27 września 2019 r. sygn. akt I C 1300/17

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanych na rzecz powoda kwotę 4.050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.**

SSA Anna Kowacz-Braun SSA Grzegorz Krężolek SSA Paweł Czepiel

Sygn. akt : I ACa 1211/19

UZASADNIENIE

Uznając za uzasadnione roszczenie M. K. (1), domagającego się wobec pozwanych: J. S., M. S. (1) i P. S., uznania za bezskuteczną w stosunku do niego, umowy darowizny z dnia 6 maja 2015r. zawartej przed notariuszem M. M. (1) w Kancelarii Notarialnej w S., Repertorium (...) (...), na podstawie której dłużnik K. S. (1) i jego żona M. S. (2) przenieśli na rzecz J. S. prawo własności nieruchomości składającej się z działek nr (...), położoną w P. o łącznej pow. 2,12ha, zabudowanej budynkiem mieszkalnym, objętej księgą wieczystą nr (...), a na rzecz pozostałych powodów udziały po 1/ 2 części w prawie własności nieruchomości składającej się z działek nr (...), położonej w P. o łącznej powierzchni 0,33ha dla której prowadzona jest księga wieczysta nr (...) – w celu zaspokojenia całości wierzytelności jaką miał

wobec dłużnika, stwierdzonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w N. z dnia 11 stycznia 2016r. w sprawie o sygnaturze(...), obejmującej kwotę 180.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2016r. do dnia zapłaty i sumę kosztów procesu - 2.621,72zł,

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu , wyrokiem z dnia 27 września 2019r :

- Uznał za bezskuteczną , w stosunku do powoda M. K. (1) , umowę darowizny zawartą dnia 6 maja 2015 roku przed notariuszem M. M. (1) w Kancelarii Notarialnej w S., rep (...) na mocy, której K. S. (1) i jego żona M. S. (2) darowali synowi J. S. nieruchomości składającą się z działek ewidencyjnych nr (...) położoną w P. o łącznej powierzchni 2,12 ha , zabudowaną budynkiem mieszkalnym dla której Sąd Rejonowy w N.prowadzi księgę wieczystą KW nr (...) i synom M. S. (1) i P. S. na współwłasność w udziałach po 1/2 każdemu z nich nieruchomości składającej się z działek nr (...) o powierzchni 0,12 ha i 51/2 o łącznej powierzchni 0,31 ha wraz z udziałami w jej części składowej , dla której prowadzona jest w Sądzie Rejonowym w N. księga wieczysta Kw nr (...) , w celu zaspokojenia całości wierzytelności wynikającej z wyroku Sądu Okręgowego wN.Wydział I Cywilny z dnia 11 stycznia 2016 roku sygn. (...) a następnie oddalającego apelację wyroku Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 27.09.2016 roku sygn.(...) , zasądzającego na rzecz powoda M. K. (1) kwotę 180.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty i kosztami zastępstwa adwokackiego w kwocie 2.621,72 zł [pkt I],

- nakazał sięgnąć solidarnie od pozwanych J. S. , M. S. (1) na rzecz Skarbu Państwa kwotę 10.735 zł , tytułem kosztów sądowych[pkt II] oraz

- zasądził solidarnie od pozwanych J. S. , M. S. (1) P. S. na rzecz powoda M. K. (1) kwotę 7.659 zł , tytułem kosztów postępowania[pkt III sentencji wyroku .]

Sąd I instancji ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

W ostatecznie określonym żądaniu pozwu , o którym orzekł Sąd Okręgowy w N. , w sprawie oznaczonej sygnaturą (...) skierowanego przeciwko K. S. (1), M. K. (1) domagał się zapłaty kwoty 311.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia jego wniesienia - 21 czerwca 2010 r.- tytułem odszkodowania za wadliwe wykonanie umowy o roboty budowlane z dnia 22 marca 2008r

Pozwani nie byli przesłuchiwani w tym postępowaniu w charakterze świadków. Natomiast w ramach prowadzenia dowodu z oględzin budynku mieszkalnego powoda z udziałem biegłego brał nich udział , wraz z ojcem- dłużnikiem pozwany J. S..

Synowie J. i P. pracowali u ojca na sąsiednich budowach. Utrzymywali z ojcem normalne relacje. Wiedzieli o toczącym się z inicjatywy powoda procesie sądowym.

Wszyscy pozwani do 2010 roku mieszkali razem z rodzicami.

Po ślubie wyprowadził się J. S.. Nadal w domu rodzinnym zamieszkuje M. i P. S., na osobnych od rodziców kondygnacjach. Wszyscy synowie mają dobre stosunki z matką i ojcem.

Wyrokiem z dnia 11 stycznia 2016 r., dotyczącym wskazanego wyżej roszczenia Sąd Okręgowy w N. :

umorzył postępowanie w części dotyczącej zobowiązania pozwanego do dokończenia prac budowlanych,

- zasądził od pozwanego K. S. (1) na rzecz powoda M. K. (1) kwotę 180.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 11 stycznia 2016 r,

- oddalił powództwo w pozostałym zakresie oraz

zasądził od dłużnika na rzecz powoda kwotę 2.621,72 zł tytułem kosztów procesu.

Strony wniosły od tego orzeczenia apelacje , które wyrokiem Sądu Apelacyjnego w K.z 27 września 2016 r , w sprawie o sygnaturze (...), zostały oddalone.

Skarga kasacyjna K. S. (1) wyrokiem Sądu Najwyższego z 8 marca 2019r , w sprawie(...) także została uznana za niezasadną.

Z dalszej części ustaleń wynika , że dłużnik K. S. (1) i jego żona M. S. (2) byli współwłaścicielami, na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej nieruchomości objętej KW (...) składającej się z działek nr (...) o pow. 2.8420 ha położonej w P. , na podstawie AWZ z dnia 25 marca 1982 r, Rep (...) AWZ z dnia 5 kwietnia 1982 r., Rep (...), a także umowy przekazania własności i posiadania gospodarstwa rolnego z dnia 18 listopada 1978 r., znak: (...) oraz umowy majątkowej małżeńskiej z dnia 10 lipca 2006 roku.

M. S. (2) wstępowała do Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z wnioskiem o przyznanie jej emerytury rolniczej w dniu 3 marca 2014 roku. Decyzją z dnia 27marca 2014 roku odmówiono jej prawa do tego świadczenia z uwagi na nie ukończenie wieku 55 lat oraz nie zaprzestanie prowadzenia działalności rolniczej w posiadanym gospodarstwie rolnym.

W dniu 6 maja 2015 roku przed notariuszem M. M. (1) w Kancelarii Notarialnej w S. ul. (...), dłużnik K. S. (1) i jego żona M. , na podstawie umowy , oznaczonej Repertorium (...) (...), darowali synowi J. S. nieruchomość składającą się z działek nr (...) położoną w P. pod nr (...), dla której Sąd Rejonowy w N. prowadzi księgę wieczystą KW nr (...), a synom M. S. (1) i P. S. na współwłasność w udziałach po 1/2 części każdemu z nich, nieruchomość składającą się z działek nr (...), położoną w P. o wraz z udziałami w części składowej, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w N. księga wieczysta KW nr (...). Częścią składową działki nr (...) był budynek murowany mieszkalny z lat 70-tych parterowy z poddaszem użytkowym oznaczony nr(...) oraz murowana stajnia do rozbiórki i stodoła.

Strony czynności prawnej oświadczyły, że zawierają ją w celu uzyskania przez M. S. (2) emerytury rolniczej na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r o ubezpieczeniu społecznym rolników ze zmianą z dnia 2.04.2004 roku i w związku z zawarciem umowy M. i K. S. (2) zaprzestają prowadzenia działalności rolniczej.

Pozwani M. i P. S. oświadczyli, że ustanawiają na nieruchomości położonej w P. utworzonej z działki nr (...) na rzecz M. i K. S. (1) służebność osobistą polegającą na prawie bezpłatnego dożywotniego mieszkania w całym budynku mieszkalnym oznaczonym nr (...) wraz ze wspólnym korzystaniem z kuchni, łazienki oraz wszystkich innych przynależności niezbędnych dla prawidłowego wykonywania tego prawa.

Decyzją z dnia 21 maja 2015 roku przyznano M. S. (2) rentę rolniczą.

Obecnie jako właściciel dz. nr(...)o pow. łącznej 2,120 ha w KW nr (...) wpisany jest J. S.. Nieruchomość ta obciążona jest hipoteką przymusową do kwoty 21.843,09 zł na rzecz Skarbu Państwa –Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie tytułu wykonawczego (...) z dnia 5 września 2012 roku.

Jako współwłaściciele dz. nr (...) o pow. łącznej 0,43 ha w KW nr (...) wpisani są w udziałach po 1/2 części M. i P. S..

Nieruchomość jest obciążona hipoteką przymusową do kwoty 21.843,09 zł na rzecz Skarbu Państwa –Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych, na podstawie tego samego tytułu wykonawczego oraz ograniczonym prawem rzeczowym- służebnością dożywotniego mieszkania na rzecz M. i K. S. (1).

Dłużnik K. S. (1) jest współwłaścicielem na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej wraz z żoną nieruchomości składającej się z działek : (...) działki (...) -drogi, i działki nr (...) -grunty orne, o łącznej pow. 0,2920 ha, objętej księgą wieczystą KW nr (...).

Nieruchomość ta obciążona jest hipoteką przymusową do kwoty 21.843,09 zł na rzecz Skarbu Państwa –Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie również tego samego tytułu wykonawczego.

K. S. (1) i M. S. (2) zawarli z biurem (...), umowę pośrednictwa sprzedaży działki (...) o pow. 29 arów za proponowaną cenę 300.000 zł. Tą ofertą sprzedaży interesowali się potencjalni nabywcy, lecz czynności sprzedaży zawieszono po ujawnieniu ostrzeżenia o wszczęciu egzekucji z nieruchomości objętej KW nr (...).

Działka nr (...), według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, posiada oznaczenie (...)- tereny rolne o szczególnych walorach krajobrazowych. Jej obecna wartość wynosi 78.600 zł.

K. S. (1) w dniu 5 lutego 2019 roku wystąpił do Wójta Gminy (...)z wnioskiem o zmianę przeznaczenia tej działki w miejscowym planie zagospodarowania , na grunt przeznaczony pod zabudowę jednorodziną.

Uchwałą nr (...) z dnia 17 kwietnia 2019 roku Rada Gminy przystąpiła do sporządzania zmiany planu. Wartość tej nieruchomości z uwzględnieniem możliwości zabudowy, po zmianie przeznaczenia, wynosiłaby 212.800 zł.

Dłużnik K. S. (1) według wypisu z rejestru gruntów z dnia 5 lutego 2019 roku jest właścicielem działki nr (...) objętej księgą wieczystą KW nr (...). Nakazem płatniczym na 2015 rok został obciążony podatkiem leśnym za powierzchnię lasu 0,13 ha.

W systemie Informatycznym Ksiąg Wieczystych dokonano weryfikacji nieruchomości stanowiących własność K. S. (1).Z zawartych tam danych wynika , że nie jest on właścicielem na terenie Polski innych nieruchomości niż te objęte KW (...), a na terenie P. brak działki o oznaczeniu ewidencyjnym (...).

Dłużnik dysponuje maszyną do obróbki drewna, której nie ujawnił w toku postępowania egzekucyjnego.

Jest również zobowiązany z tytułu należności podatkowych wobec Skarbu Państwa Wydano przeciwko niemu tytuł wykonawczy nr (...) z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych z kwotą należności 16.375 zł. Egzekucję tej kwoty zwieszono po rozłożeniu płatności na raty. Dłużnik sukcesywnie spłacał zadłużenie w Urzędzie Skarbowym w N.. Urząd potwierdził, iż na dzień 9 kwietnia 2018r, K. S. (1) nie ma żadnych zaległości podatkowych. Nie złożył jednak wniosku o wykreślenie wpisu hipoteki , obciążającego wskazane wyżej nieruchomości.

Sąd Okręgowy ustalił także , iż w dniu 5 kwietnia 2017 roku powód złożył u komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w T.P. G., / sygn. (...) wniosek o wszczęcie egzekucji wobec K. S. (1) z rachunku bankowego, nieruchomości tj. samochodu ciężarowego (...) r.pr 1994 roku, wynagrodzenia za pracę z tytułu zatrudnienia w UP lub zajęcia nieruchomości położonej w P. nr (...), powołując się na swoją wierzytelność wynikającą z prawomocnego wyroku SO w N. wydanego w dniu 11 stycznia 2016 r. w sprawie(...) i wyroku SA w K.z dnia 27 września 2016r., w sprawie (...)

W zawiadomieniu dłużnika o wszczęciu tego postępowania z dnia 5 kwietnia 2017 r., poinformowano go, że egzekucja została skierowana według wniosku wierzyciela do ruchomości, nieruchomości, wynagrodzenia i rachunku bankowego.

W toku postępowania komornik zajął wynagrodzenie za pracę dłużnika, jego wierzytelność przysługującą wobec Urzędu Pracy. Nadto wezwał dłużnika do wskazania rachunków bankowych, wkładów oszczędnościowych i lokat pieniężnych, posiadanych wierzytelności, akcji, udziałów w spółkach, ruchomości z ich opisem, pojazdów mechanicznych, nieruchomości i miejsca położenia.

K. S. (1) podał, że nie posiada konta bankowego, lokat, nie pobiera świadczeń i zasiłków, nie dysponuje akcjami ani udziałami w spółkach . Ma stare , 20 letnie meble, 10-letni komputer, telewizor marki D., auto osobowe marki V. (...) nr rej (...) z 1994 roku o wartości złomowania, grunty rolne i drogi gminne o pow. 20 arów w P. obj. kw (...)

we współwłasności z żoną. Pracuje w zakładzie pracy interwencyjnej z Urzędu Pracy , za wynagrodzeniem 1450 zł miesięcznie.

Organ egzekucyjny ustalił, że dłużnik jest współwłaścicielem samochodu marki F. (...) nr rej (...) z 1996 roku, właścicielem samochodu (...) nr rej (...) z 1994 roku, V. (...) nr rej (...) z 1994 roku i A. (...) nr rej (...).

Wobec potwierdzenia , iż dłużnik jest właścicielem nieruchomości położonej w P. i poinformował egzekwującego wierzyciela o tym, że egzekucja z nieruchomości należy do właściwości komornika, w okręgu którego nieruchomości jest położona.

M. K. (1) wniósł o przekazanie wniosku o egzekucję z nieruchomości według właściwość miejscowej.

Informując powoda o stanie postępowania, pismem z dnia 30 maja 2017 r. , komornik wskazał , że postępowanie to nie przyniosło oczekiwanego skutku.

Dłużnik nie prowadzi działalności gospodarczej i nie posiada gospodarstwa rolnego. Pracuje w firmie (...) z wynagrodzeniem 2000 zł brutto miesięcznie. Podczas czynności terenowych nie zastano go w domu. Nie udało się ustalić posiadania przez dłużnika samochodów wskazanych za pośrednictwem CEP i K , a zajęcia wierzytelności okazały się bezskuteczne.

Komornik stwierdził , że należność główna do wyegzekwowania wynosi 180.000 zł, odsetki wyliczone na 5.04.2017 roku wynosiły 15.535,19 zł, koszty procesu 2.639 zł, koszty adwokackie 1350 zł, opłata stosunkowa 19.500,91 zł, inne koszty egzekucyjne 17,84 zł.

Postanowieniem z dnia 23 czerwca 2017 r. komornik umorzył postępowanie z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. ponieważ stało się oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych.

W grudniu 2017 r. powód złożył u komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w N. A. K. (1) wniosek o wszczęcie egzekucji/ sygn. (...) z nieruchomości dłużnika, objętej księgą wieczystą KW nr (...). Komornik podjął czynności zmierzające do jej opisu i oszacowania tej nieruchomości.

Postanowieniem z dnia 30 października 2018 r., postępowanie egzekucyjne zostało umorzone urzędu, wobec niedokonania przez wierzyciela przez 6 miesięcy czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia egzekucji lub braku żądania podjęcia zawieszzonego postępowania.

W toku tego postępowania M. K. (1) zlecił biegłemu rzeczoznawcy oszacowanie wartości działki (...). Rzeczoznawca E. B. w operacie z dnia 11 czerwca 2018 roku wyceniła tę nieruchomość na kwotę 65.800 zł.

Powód wniósł o nadanie prawomocnemu wyrokowi Sądu Okręgowego w N.z dnia 11 stycznia 2016r., sygn. akt (...) klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika K. S. (1) – M. S. (2), z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością ustawową małżeńską.

Wniosek zarejestrowano Sądzie Okręgowym w N. pod sygnaturą (...). Postanowieniem z dnia 19 stycznia 2019r został on oddalony , wobec nie wykazania przez wnioskodawcę dokumentem , że stwierdzona tytułem egzekucyjnym wierzytelność powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą M. S. (2) i że dłużnik i ona pozostają w związku małżeńskim.

Ocenę prawną zgłoszonego roszczenia Sąd I instancji rozpoczął od wskazania , że wobec braku zgody pozwanych na cofnięcie powództwa w zakresie , który dotyczył czynności prawnej dokonanej na rzecz synów przez małżonkę dłużnika M. S. (2),

był zobowiązany rozstrzygać o roszczeniu w jego pierwotnie zgłoszonym przez powoda brzmieniu.

Zdaniem Sądu fakt , że dłużnikiem wierzyciela [jak w rozstrzyganej sprawie] jest tylko jedno z małżonków dokonujących zaskarżonej czynności prawnej , nie stoi na przeszkodzie temu , aby mógł się skutecznie domagać uznania jej za bezskuteczną , na podstawie art. 527 § 1kc także wtedy, gdy przedmiot czynności wchodził do majątku wspólnego dłużnika i jego małżonka .

Odwołując się do wskazanych w motywach rozstrzygnięć Sądu Najwyższego i wypowiedzi przedstawicieli literatury popierających taki wniosek prawny argumentował, iż stanowisko odmienne pozostawałoby w sprzeczności z art. 41 k.r.o., a ponadto uniemożliwiałoby wierzycielowi wytoczenie powództwa ze skargi pauliańskiej. Natomiast obronę sfery prawnej małżonka dłużnika gwarantują zarówno przepisy procesowe jak i materialne prawa rodzinnego.

Przechodząc do weryfikacji , na tle ustalonych w sprawie faktów , przesłanek normatywnych skargi pauliańskiej i uznając je za wykazane przez wierzyciela K. S. (1) , co zdecydowało o ocenie roszczenia jako usprawiedliwionego , Sąd Okręgowy ocenił , że powód wykazał , iż przysługuje mu wobec dłużnika wierzytelność pieniężna stwierdzona prawomocnymi wyrokami Sądu Okręgowego w N.z dnia 11 stycznia 2016 r., w sprawie(...)i Sądu Apelacyjnego w K.z dnia 27 września 2016 r., w sprawie (...). Jej rozmiar ilościowy wynika z tych orzeczeń , stanowiących tytuł wykonawczy.

M. K. (1) dowiódł w postępowaniu, że dłużnik jest niewypłacalny.

Powołując się na ustawowe określenie niewypłacalności od której potwierdzenia na skutek podważanej czynności zależne jest uznanie , ze czynność została przedsięwzięta przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela , Sąd I instancji wskazał , iż :

powód prowadził przeciwko K. S. (1) postępowanie egzekucyjne, oznaczone sygnaturą (...) przez komornika przy Sadzie Rejonowym w T. P. G. , mające na celu zaspokojenie wskazanej wyżej wierzytelności , które okazało się nieskuteczne i jako takie zostało umorzona , na podstawie art. 824 §1 pkt 3 kpc.

Sąd zawrócił przy tym uwagę , że w ramach tego postępowania K. S. (1), będąc wezwany przez komornika do ujawnienia majątku, nie podał że jest właścicielem maszyny do obróbki drewna, a czynność ustalenia ruchomości stanowiących jego własność okazała się nieskuteczna z uwagi na nieobecność dłużnika w domu.

Natomiast gołosłowne były, sformułowane przez pozwanych w procesie , twierdzenia o wartości tej maszyny . Nie posiada też istotnej -z rozważanego punktu widzenia- wartości , należący do dłużnika samochód V. (...) , skoro jest pojazdem dwudziestoletnim i co najwyżej reprezentuje równowartość złomu/ co przyznał wobec organu egzekucyjnego dłużnik/.

Odnosząc się do zarzutu pozwanych , że na skutek dokonanej czynności z 6 maja 2015r wierzyciel nie został pokrzywdzony albowiem nierzetelnie prowadził postępowanie egzekucyjne przeciwko ojcu , nie obejmując nim wszystkich składników majątkowych z których mógłby uzyskać zaspokojenie swoje pretensji pieniężnej , Sąd I instancji uznał go za nietrafny wskazując , iż po myśli art. 799 kpc wniosek o wszczęcie egzekucji nie obejmuje egzekucji z nieruchomości, do którego to sposobu wymagane jest [odrębne] żądanie wierzyciela.

Wbrew zarzutowi powód ostatecznie za pośrednictwem komornika przy Sadzie Rejonowym w N. A. K. (1) powadził egzekucję z tej nieruchomości , stanowiącej działkę ewidencyjną nr (...) położonej w P. o powierzchni 29 arów.

Postępowanie było oznaczone sygnaturą (...)

Podczas jego biegu sam zlecił wykonanie prywatnej wyceny tej nieruchomości , która wskazywała , że nie uzyska z niej zaspokojenia swojej wierzytelności.

Ponadto na egzekucję z tej nieruchomości nie wyrażała zgody jej współwłaścicielka, żona dłużnika , M. S. (2). Taki jej stan prawny potwierdza treść wpisów w prowadzonej dla niej księdze wieczystej.

Ewentualna egzekucja z tego składnika majątkowego byłaby utrudniona przez konieczność uzyskania tytułu egzekucyjnego przeciwko małżonce w trybie art. 787 k.p.c. i wykazania, że wierzytelność stwierdzona tytułem egzekucyjnym powstała z czynności prawnej dokonanej za zgodą małżonki K. S. (1).

Stanowi to, zdaniem Sądu I instancji, poważne utrudnienie dla powoda w uzyskaniu chociażby częściowego zaspokojenia wierzytelności w ten sposób.

Utrudnienie to jest tym większe, że jak dotąd [pomimo twierdzenia pozwanych o spłaceniu w całości zabezpieczonego w ten sposób zobowiązania] nadal aktualnym pozostaje wpis obciążenia hipotecznego tej nieruchomości na rzecz Skarbu Państwa - Naczelnika Urzędu Skarbowego w N. do kwoty 21.843,09 zł, na podstawie tytułu wykonawczego z dnia 5 września 2012 roku.

Niezasadnie także synowie dłużnika motywowali stawiany zarzut wskazaniem, że wartość działki nr (...) to kwota 300 000 złotych z której, wobec tego, w całości wierzytelność M. K. (1) mogłaby zostać zaspokojona.

Sąd podniósł, że twierdzona wartość nie odzwierciedla rzeczywistej, a została określona tylko na potrzeby oferty sprzedaży, którą podano w umowie z pośrednikiem w obrocie nieruchomościami.

Z przeprowadzonego w postępowaniu rozpoznawczym dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego A. K. (2) wynika, że realność ta nie reprezentuje większej wartości aniżeli oznaczonej kwotą 78.000 zł, przy uwzględnieniu obecnego przeznaczenia w planie zagospodarowania przestrzennego.

Jest to aktualna na datę orzekania wartość całości prawa do tej nieruchomości. Biorąc pod rozwagę, że dłużnik jest tylko jej współwłaścicielem, a ponadto jest ona obciążona [nadal] hipoteką, z tego składnika powód nie może uzyskać zaspokojenia.

Pozbawionym zaznaczenia dla takiej oceny pozostawał przy tym argument pozwanych, że grunt ten uzyska wyższą wartość [pozwalającą na takie zaspokojenie], po zmianie jego przeznaczenia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zawracając uwagę na to, że na datę orzekania o roszczeniu powoda procedura zmian postanowień planu pozostawała w toku, Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, iż nie można wymagać od wierzyciela aby czekał na jej zakończenie. Ma on prawo egzekwować swoją wierzytelność bez żadnej zwłoki.

Sąd zaakcentował również, że aby korzystać skutecznie z ochrony za pośrednictwem skargi paulińskiej, wierzyciel nie jest obowiązany prowadzić egzekucji z wszystkich możliwych składników majątku dłużnika, a wystarczy wykazanie przezeń, że w wyniku czynności prawnej, której stwierdzenia bezskuteczności się domaga, dłużnik stał się niewypłacalny lub niewypłacalny w większym stopniu niż przed jej dokonaniem.

Powtórzył przy tym, iż M. K. (1) dwukrotnie składał wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które nie przyniosły spodziewanego skutku.

W szczególności wycofał się z egzekucji z nieruchomości, składającej się z działki nr. ewidencyjny (...) objętej księgą wieczystą Kw nr (...), po weryfikacji jej wartości w świetle której zaspokojenie jego wierzytelności tego składnika majątku K. S. (1) nie było możliwe, a deklaracja pozwanych, iż stanowi ona kwotę 300.000 zł była całkowicie dowolna. Decyzja powoda była racjonalna i zasadnie motywowana ograniczeniem kosztów postępowania egzekucyjnego, które musiałby wyłożyć.

Za niezasadny, bo nie wykazany, uznał Sąd niższej instancji zarzut pozwanych, że składnikiem majątkowym z którego powód mógł zaspokoić swoją wierzytelność była działka ewidencyjna nr (...) położona w P., objęta księgą wieczystą nr (...).

Pozwani nie przedłożyli dokumentów własnościowych potwierdzających tytuł do niej jako przysługujący ojcu.

Także dokonana przez Sąd I instancji z urzędu, analiza danych dostępnych w systemie ksiąg wieczystych , nie potwierdziła aby K. S. (1) był właścicielem takiej realności , co więcej , aby działka nr (...) w ogóle była w nim ujawniona , jako odrębne ciało geodezyjne na terenie miejscowości P..

Zdaniem Sądu Okręgowego fakty ustalone w postępowaniu uzasadniają wniosek , że dokonane za pośrednictwem zaskarżonej czynności, rozporządzenie majątkiem przez K. S. (1) było działaniem w zamiarze pokrzywdzenia przyszłego wierzyciela – powoda.

Na podstawie art. 530 kc. ochroną paulińską objęte zostają bowiem działania niełojalnego dłużnika, który dokonując czynności liczył się z możliwością posiadania wierzycieli oraz z tym, że jego zachowanie może łączyć się z ich pokrzywdzeniem

W rozstrzyganej sprawie dłużnik wyzbywając się istotnych składników majątkowych na rzecz synów, jako podmiot profesjonalnie prowadzący działalność budowlaną, liczył się [lub przynajmniej liczyć się powinien był] z możliwością przegrania sprawy sądowej zainicjowanej przez M. K. (1) tym bardziej, że sporządzone w toku tego postępowania do 2015 roku opinie biegłych specjalistów były dla niego niekorzystne i wskazywały na liczne błędy w procesie budowy domu jednorodzinnego dla powoda.

Ojciec pozwanych musiał , zdaniem Sadu I instancji zdawać sobie sprawę z ujemnych skutków kwestionowanej czynności prawnej dla swojej wypłacalności względem powoda , tym bardziej, że musiał być świadomy , iż po jej dokonaniu pozostanie współwłaścicielem nieruchomości rolnych o niewielkim areale i znacznie mniej wartościowych.

Bez znaczenia dla świadomości dłużnika działania z pokrzywdzeniem powoda, jako wierzyciela , pozostawały motywy dokonania darowizny przez jego żonę M. S. (2), która w ten sposób chciała otrzymać emeryturę rolniczą.

Sąd zauważył przy tym , że dla osiągnięcia [tylko] tego ostatniego celu , małżonkowie S., jako współwłaściciele na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej przed rozporządzeniem należącymi do nich wartościowymi nieruchomościami, mogli podjąć odpowiednie kroki prawne, które pozwoliłyby tylko małżonce dłużnika przekazać przypadające jej udziały w nieruchomościach na rzecz synów, tak aby spełniać warunki do przyznania świadczenia emerytalnego.

Mogli inny sposób dopuszczony przez ustawę z 12 grudnia 1990r zaprzestać działalności rolniczej.

Mogli wydzierżawić nieruchomości lub przekazać ich posiadanie. Sąd zwrócił także uwagę , iż skutek bezskuteczności czynności , w warunkach uwzględnienia roszczenia paulińskiego , nie wpływa na ograniczenie uprawnień żony dłużnika do świadczenia ubezpieczeniowego , które uzyskała decyzją KRUS.

Analizując realizację przesłanki złej wiary pozwanych jako osób trzecich, uzyskujących korzyść majątkową na podstawie czynności dłużnika, Sąd odwołał się do art. 528 kc , uznając , że uzyskali oni te korzyści nieodpłatnie , skoro czynność ojca miała charakter darowizny.

Takiej oceny , wbrew zarzutowi stawianemu w postępowaniu przez J. , M. i P. S. nie zmienia okoliczność , że równocześnie z umową darowizny doszło do zawarcia czynności prawnej , na podstawie której P. i M. , ustanowili na rzecz rodziców służebności osobiste korzystania z budynku mieszkalnego.

Odwołując się do judykatu Sądu Najwyższego z 14 listopada 2012r , sygn. II CSK 206/12 uznał , że połączenie obu tych czynności i nie zmienia nieodpłatnego charakteru umowy na podstawie której stali się współwłaścicielami nieruchomości.

Jego zdaniem nie mieli też racji pozwani gdy podnosili , że taki charakter umowy wyklucza to , iż w ten sposób M. S. (2) uzyskała świadczenie emerytalne. Kwestia uzyskania takiego świadczenia pozostaje bez wpływu na ocenę charakteru samej czynności, objętej żądaniem powoda.

Dodatkowo Sąd I instancji zwrócił uwagę [jak można sądzić odnosząc się do potencjalnej kwalifikacji czynności z 6 maja 2015r jako nie dokonanej pod tytułem darmym] , iż synowie dłużnika nie obalili domniemania złej wiary po swojej stronie ustanowionego przez §3 art. 527 k.c dotyczącego osób trzecich pozostających z dłużnikiem w bliskich stosunkach.

Wbrew ich depozycjom o barku podstaw faktycznych do sięgnięcia po to domniemanie , fakty ustalone w sprawie stanowią wystarczającą podstawę do jego zastosowania.

Oto bowiem pozwani , za wyjątkiem J. S., mieszkali w 2015 roku i mieszkają nadal w jednym domu rodzinnym z rodzicami.

Pracowali na budowach razem z ojcem. J. S. uczestniczył także w oględzinach z udziałem biegłego przeprowadzonych w sprawie(...)Sądu Okręgowego , w N.. Jako osoby bliskie K. S. (1) zdawali sobie sprawę z konsekwencji finansowych jakie postępowanie sądowe o wiarygodność odszkodowawczą M. K. (1) może przynieść dla ich ojca, a przynajmniej mieli taką możliwość przy dołożeniu należytej staranności.

Jako rzekomy uznał Sąd I instancji podnoszony przez synów konflikt z ojcem , który miałby tę bliskość stosunków , w czasie doniosłym dla rozstrzygnięcia, wykluczyć . Zły ich stan , mający istnieć od 2013r , nie dałby się pogodzić z faktem dokonania w 2015r umowy darowizny przez oboje rodziców na rzecz wszystkich synów.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach postępowania była norma art. 98 kpc.

W apelacji od tego wyroku , zaskarżając go w całości , pozwani domagali się w pierwszej kolejności wydania przez Sąd II instancji rozstrzygnięcia kasatoryjnego i przekazania sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Jako wniosek ewentualny sformułowali żądanie wydania orzeczenia reformatoryjnego , w oparciu o które powództwo M. K. (1) zostanie oddalone w całości , a powód zostanie obciążony należnymi pozwanym kosztami procesu oraz postępowania przed Sądem II instancji.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa procesowego , w sposób mający dla treści wyroku istotne znaczenia , a to:

a/ art. 233 §1 kpc , jako następstwa przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów i zastąpienia ich ocena dowolną.

Wady tej skarżący upatrywali w tym , że Sąd oddalił wniosek o zobowiązanie opiniującej w sprawie A. K. (2) do przygotowania opracowania uzupełniającego w którym ustosunkuje się do zarzutów stron do opinii zasadniczej. Wniosek taki był , zdaniem skarżących tym bardziej zasadny , że pierwotnie Sąd zobowiązał ekspertkę do dokonania tej czynności ,

Podnoszona argumentacja miała uzasadniać również zarzut naruszenia art. 205 ¹²§2 kpc w zw z art. 227 kpc .

Zdaniem apelujących, Sąd przekroczył granice swobodnej oceny dowodów także przez to , iż niewłaściwie ocenił relację przesłuchanej w charakterze świadka M. S. (2) , co doprowadziło do nieuzasadnionego przyjęcia , iż dłużnik, dokonując kwestionowanej czynności działał z zamiarem [określanym przez nich jako bezpośredni] pokrzywdzenia powoda , a także , że pozwanych nie łączyły z ojcem bliskie stosunki. Znali oni również okoliczności związane z budową przez niego domu powoda. Ustalenie to miało także swoje następstwo niewłaściwym zastosowaniu prawa materialnego – normy art. 530 kc w zw z art. 527 §1 kc.

Podnoszonej wady procesowej skarżący upatrywali także niewłaściwej interpretacji przez Sąd Okręgowy treści mapy ewidencyjnej oraz innych szczegółowo wskazanych przez nich dokumentów , a w konsekwencji niepoprawnym ustaleniu , iż działka ewidencyjna nr (...) nie istnieje mimo , że figuruje w rejestrze gruntów , stanowiąc podstawę do obciążania K. S. (1) podatkiem od nieruchomości.

Ta nieprawidłowość oceny miała powodować także niepoprawne przyjęcie , że nieruchomości objęta księgą wieczystą nr (...) nadal jest obciążona hipoteką zabezpieczającą wierzytelność podatkową Skarbu Państwa , mimo , że wygasła ona poprzez zapłatę , a zatem wpis zabezpieczenia jest nieaktualny.

Jej przejawem były także :

dowolna ocena zeznań pozwanego M. S. (1) , w zakresie tego jakie ruchomości wchodziły w skład majątku dłużnika / maszyna do obróbki drewna , samochód V. (...) / i jaka była ich wartość.

W tym kontekście skarżący twierdzili , iż M. K. (1) nie dowodził , że do tych składników majątku skierował postępowanie egzekucyjne .

Niepoprawność oceny zeznań wszystkich pozwanych miała natomiast dotyczy tego , że łączyły ich z ojcem bliskie stosunki i znali okoliczności związane z inwestycją budowy domu jednorodzinnego powoda na podstawie umowy z dłużnikiem.

Niewłaściwa ocena innych dowodów, która doprowadziła Sąd do niepoprawnej konstatacji zgodnie z którą dłużnik nie ujawnił podczas postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez komornika P. G. [(...)] , jako podlegającej zajęciu , maszyny do obróbki drewna.

Zdaniem skarżących poprawna ocena powinna prowadzić do ustalenia , że komornik , prowadził postępowanie nieprawidłowo , nie dokonał skutecznie czynności terenowych, nie dokonał zajęcia pojazdów dłużnika ujawnionych w systemie CEPiK,

niepoprawne uznaniu , że K. S. (1) działał z pokrzywdzeniem wierzyciela mimo , że nadal dysponuje om majątkiem nieruchomym i ruchomościami z których powód może uzyskać zaspokojenie swojej wierzytelności , a do których nie skierował egzekucji,

b/ art. 205⁽¹²⁾ §2 kpc w zw. z art. 227 kpc i 233 §1 kpc , wobec oddalenia wniosków stron o zwrócenie się do komornika przy Sądzie Rejonowym w N. A. K. (1) o wydanie akt postępowania egzekucyjnego (...)mimo , że pozwani negowali efektywność prowadzenia tego postępowania , a w jego ramach M. K. (1) nie wskazywał na całość majątku dłużnika z którego powinno być prowadzone.

- naruszenia prawa materialnego w postaci :

1/ zarówno błędu wykładni jak i zastopowania art. 527 wz. z art.530 kc.

Ich podstawą był niewłaściwy wniosek Sądu o zrealizowaniu przesłanek skargi paulińskiej mimo ,że K. S. (1) nadal dysponuje majątkiem w postaci prawa do nieruchomości składających się z działek ewidencyjnych nr (...) , położonych w P. z których M. K. (1) może uzyskać zaspokojenie , a do którego nie skierował egzekucji . Tej nieprawidłowości upatrywali także w przyjęciu , że wierzyciel nie miał obowiązku prowadzić egzekucji ze wszystkich składników majątkowych dłużnika. Pozwani wyrażali pogląd przeciwny , uznając zaniechanie powoda za podstawę do oceny o niezasadności zgłoszonego przez niego roszczenia ochronnego,

2/ nieprawidłowej wykładni art. 528 kc i w konsekwencji niewłaściwego wnioskowania co do charakteru czynności z 6 maja 2015r jako nieodpłatnej.

Skarżący odwołując do art. 380 kpc, zażądali zmiany postanowień dowodowych oddalających ich wnioski i przeprowadzenia przed Sądem Apelacyjnymi dowodów z opinii uzupełniającej biegłego A. K. (2) , z informacji Wydziału Geodezji w N. kto jest właścicielem działki nr (...) , przedstawienie AWZ nr(...)oraz dowodu z akt postępowania egzekucyjnego w sprawie (...)

Odpowiadając na apelację powód domagał się jej oddalenia jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw oraz obciążenia skarżących kosztami zastępstwa procesowego przed Sądem II instancji według przedstawionego ich spisu.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy pozwanych nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Nie można podzielić żadnego z zarzutów na których opiera się jego konstrukcja.

Nie ma racji skarżący formułując zarzuty procesowe.

Przypomnieć należy , że zarzut tego rodzaju może zostać uwzględniony jedynie wówczas , gdy w wyniku wykazanego w jego ramach błędu w sposobie postępowania Sądu , doszło do następstw mających dla treści wydanego orzeczenia istotne znaczenie, na tę treść wpływając.

Inaczej mówiąc , gdyby nie zasadnie wyknięty błąd formalny Sądu, orzeczenie byłoby inne niż to , które wynika z tenoru rozstrzygnięcia Bez istnienia takiego związku pomiędzy nim , a tak identyfikowanym następstwem, zarzut nie może by uznany za trafny , nawet gdyby do naruszenia proceduralnego rzeczywiście doszło.

Przy tej uwadze natury wstępnej, za chybiony należy uznać zarzut przekroczenia przez Sąd I instancji granic swobodnej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów.

Odwołując się do utrwalonego i podzielanego przez skład Sądu Apelacyjnego rozstrzygającego sprawę , stanowiska Sądu Najwyższego , wypracowanego na tle wykładni art. 233 §1 kpc , wskazać należy iż jego skuteczne postawienie wymaga od strony wykazania na czym , w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów polegała nieprawidłowość postępowania Sądu, w zakresie ich oceny i poczynionych na jej podstawie ustaleń.

W szczególności strona ma wykazać dlaczego obdarzenie jednych dowodów wiarygodnością czy uznanie, w odróżnieniu od innych, szczególnego ich znaczenia dla dokonanych ustaleń , nie da się pogodzić z regułami doświadczenia życiowego i [lub] zasadami logicznego rozumowania , czy też przewidzianymi przez procedurę regułami dowodzenia.

Nie oparcie stawianego zarzutu na tych zasadach , wyklucza uznanie go za usprawiedliwiony, pozostając dowolną , nie doniosłą z tego punktu widzenia polemiką oceną i ustaleniami Sądu niższej instancji.

/ por. w tej materii , wyrażające podobne stanowisko , powołane tylko przykładowo, orzeczenia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2001, sygn. IV CKN 970/00 i z 6 lipca 2005 , sygn. III CK 3/05 , obydwie powołane za zbiorem Lex/

Ponadto nie można tracić z pola widzenia również , że swobodna ocena dowodów stanowi jeden z podstawowych elementów składających się na jurysdykcyjną kompetencję Sądu , który dowody bezpośrednio przeprowadza.

Ma to m. in. i takie następstwo , że nawet w sytuacji w której z treści dowodów można , w zakresie ustaleń , wyprowadzić równie logiczne , chociaż przeciwne do przyjętych przez Sąd I instancji wnioski , to zarzut naruszenia normy art. 233 §1 kpc , pomimo to , nie zostanie uznany za usprawiedliwiony.

Dopóty , dopóki ocena przeprowadzona przez Sąd ocena mieści się w granicach wyznaczonych przez tę normę procesową i nie doznały naruszenia wskazane tam jej kryteria , Sąd Odwoławczy obowiązany jest ocenę tę , a co za tym idzie także wnioski z niej wynikające dla ustaleń faktycznych , aprobować .

To, w jaki sposób apelujący motywują oceniany zarzut , wyklucza jego podzielenie.

W miejsce rzeczowej , opartej na wskazanych wyżej kryteriach , krytyki postępowania Sądu w zakresie oceny i w odniesieniu do zindywidualizowanych dowodów, poprzestają oni na dowolnej polemice z nią , opartej jedynie

przeciwstawieniu wnioskowi Sądu I instancji i wynikającym z nich konkluzjom w zakresie ustaleń faktycznych, własnej ich wersji, zdaniem apelujących prawdziwej.

Zarzucając natomiast błędy, mające polegać na tym, że wersja, forsowana przez pozwanych, nie została przyjęta jako podstawa rozstrzygnięcia.

Pomimo redakcyjnego rozbudowania motywacji zarzutu taki wniosek wynika ze stanowiska prezentowanego przez nich. Już taka konkluzja wystarcza dla uznania zarzutu za chybiony.

Nie znajdując dostatecznych podstaw dla podważenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd Okręgowy wskazać jedynie należy, że w części uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia, jej poświęconej Sąd podał co zdecydowało o obdarzeniu wiarygodnością pewnej grupy dowodów i o odmówieniu tej cechy, w całości czy w części, dowodom przeciwnym.

Dotyczy to w szczególności przyczyn dla których relacje pozwanych, w całości a także w części ich matki M. S. (2) zweryfikował jako pozbawione wiarygodności.

Sąd Okręgowy podał także, w sposób mieszczący się w granicach wyznaczonych przez art. 233 §1 kpc, powody dla których część dowodów z dokumentów uznał za nieistotne z punktu widzenia ustaleń doniosłych dla rozstrzygnięcia / dowód ze zdjęć satelitarnych, z odpisu z Aktu własności Ziemi, umowy przekazania gospodarstwa rolnego, czy dotyczącego budowy prowadzonej u osoby trzeciej/.

Wskazał też, w sposób przekonujący, przyczyny, które zdecydowały o tym, że ustalenie wartości nieruchomości składającej się z działki ewidencyjnej nr (...), położonej w P. została ustalona na podstawie opinii biegłej A. K. (3) / według jej aktualnego na datę orzekania przeznaczenia na kwotę 78 600 złotych/.

Sąd wyjaśnił również dlaczego obdarzył to opracowanie pełnym walorem dowodowym i dlaczego nie uwzględnił kolejnych zarzutów pozwanych, wobec uzupełniającego opracowania eksperty w którym odniosła się [w ocenie Sądu przekonywająco] do zarzutów podniesionych przez obecnie skarżących do opracowania podstawowego.

Trzeba też uznać za usprawiedliwione, w świetle zasad logicznego rozumowania i reguł doświadczenia życiowego, że w warunkach gdy nie mając ku temu dostatecznych przesłanek merytorycznych skarżący forsowali tezę, iż wartość tej nieruchomości odpowiada tej, na którą określili ją składając ofertę sprzedaży w biurze pośrednictwa w obrocie nieruchomościami, budowanie na niej zarzutów wobec opracowania eksperckiego, które wskazuje na istotnie niższą cenę za realność, nie może być uznane za rzeczowe i przekonujące. Nie może zatem prowadzić do uwzględnienia [opartego na takiej argumentacji] kolejnego postulatu uzupełniania opinii.

Zdaniem Sądu II instancji dostrzec też należy, że wedle drugiego wariantu opinii biegłej A. K. (3), po ewentualnej zmianie przeznaczenia tego gruntu na budowlany wartość nieruchomości wynosiłaby 212 800 zł.

Tym nie mniej jest to wartość jedynie potencjalna skoro nie jest wiadomym, także na datę orzekania przez Sąd Apelacyjny, kiedy i w jaki sposób postępowanie w przedmiocie zmiany postanowień miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy, w odniesieniu do tego terenu zakończy się.

Zatem założenie, że działka nr (...) zmieni swoje przeznaczenie tak jak spodziewa się tego dłużnik, z punktu widzenia przesłanek normatywnych, których realizacja decyduje o merytorycznej zasadności skargi pauliańskiej nie może mieć znaczenia.

Gdyby takie znaczenie tej okoliczności nadawać należałoby przyjąć, że wierzyciel ma w dalszym ciągu odwlekać realizację uprawnienia do zaspokojenia swojej, stwierdzonej autorytatywnie prawomocnym orzeczeniem Sądu wiarygodności jedynie dlatego, że być może w przyszłości powstanie możliwość jej zaspokojenia ze składnika majątkowego, którego dłużnik osobisty nie wyżył się na podstawie kwestionowanej czynności.

Takie stanowisko byłoby sprzeczne z samym ochronnym celem skargi , a zatem także społeczno- gospodarczym przeznaczeniem tego materialno prawnego uprawnienia wierzyciela.

Wbrew argumentacji skarżących, Sąd Okręgowy, w sposób usprawiedliwiony, nie prowadził wnioskowanych przez nich dowodów mających wykazywać przynależność własnościową działki ewidencyjnej nr (...).

Trzeba wskazać , że analiza dumnych z systemu ksiąg wieczystych , doprowadzona przez Sąd I instancji z urzędu wykluczyła, aby K. S. (1) służył tytuł własnościowy do niej.

Równocześnie żaden inny dowód wnioskowany przez J. , M. i P. S. nie prowadził do potwierdzenia , że realność, przynależy własnościowo do majątku dłużnika , a także aby mogła stanowić gwarancję zaspokojenia wierzytelności powoda , której wymiar ilościowy , zgodnie z ustaleniami , wynosił na datę orzekania przez Sąd Okręgowy , ponad 200 000 złotych.

Z tych przyczyn stawiany zarzut należy odeprzeć , a taki ocena ta decyduje też o niezasadności , w świetle art. 381 kpc wniosków pozwanych o przeprowadzenie w postępowaniu przed Sądem II instancji dowodów , wnioski o przeprowadzenie których zostały oddalone przez Sąd Okręgowy.

W warunkach , gdy te decyzje procesowe były usprawiedliwione , brak jest dostatecznych racji prawnych aby , na podstawie art. 380 kpc , Sąd II instancji je korygował.

A skoro tak to zawarty w apelacji postulat uzupełniania postępowania dowodowego przez Sąd Apelacyjny był nieuzasadniony.

Nie jest trafny również zarzut naruszenia art. 205¹² §2 kpc w zw z art. 227 kpc.

Odwolując się do przedstawionych na wstępie tej części motywów, generalnych uwag na temat przesłanek uznania zarzutu natury procesowej za zasadny , powiedzie należy, że argumenty na których weryfikowany zarzut został oparty, nie są trafne.

Pierwszy z nich , odnoszący się do oddalenia wniosku o przeprowadzenie kolejnej opinii przez biegłą A. K. (3) , został już oceniony uprzednio.

Natomiast nie podzielenie wniosku o przeprowadzenie dowodu z akt postępowania komorniczego / ściślej, jaka można sądzić z dokumentów zgromadzonych w tych aktach, obrazujących przebieg postępowania wykonawczego (...)/nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia.

W sytuacji , gdy Sad I instancji nie mógł oceniać sposobu postępowania komornika z punktu widzenia merytorycznej poprawności przedsięwziętych przez niego czynności do czego służą odrębne narzędzia procesowe w czasie jego trwania , równocześnie przy braku inicjatywy dowodowej pozwanych zmierzających do wykazania , że nie objęty wnioskiem egzekucyjnym powoda- wierzyciela - majątek dłużnika pozwoliłby na zaspokojenie jego wierzytelności / tezy tego rodzaju , szczególnie gdy chodzi o mające być pominiętymi ruchomości , pozostały jedynie w sferze twierdzeń synów K. S. (1) / prowadzenie tego dowodu trafnie zostało wykluczone przez Sąd I instancji .

Decyzja ta , wbrew stanowisku skarżących, nie naruszyła praw formalnego.

Odparcie zarzutów natury procesowej ma tę konsekwencję , iż ustalenia , które Sąd I instancji uczynił podstawą faktyczną ocenianego instancyjnie wyroku , jako poprawne w świetle całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału procesowego i kompletne dla sformułowania merytorycznej oceny roszczenia M. K. (1) , Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne .

Na ich podstawie za chybione należy uznać również sformułowane przez skarżących zarzuty materialne.

Pierwszy z nich , na podstawie którego pozwani zarzucają naruszenie art. 527 kc w zw z art. 530 kc jest wadliwie skonstruowany.

Opiera się na stwierdzeniu , iż Sąd I instancji dopuścił się zarówno nieprawidłowej wykładni jak i zastosowania tej normy.

Obydwie te formy nieprawidłowości w odniesieniu do zarzutu materialnego, wzajemnie się wykluczają. Nie można równocześnie niepoprawnie wyklądać i stosować tego samego przepisu.

Przyjąć należy , że jeżeli strona , stawiając zarzut materialny, czyni to w odwołaniu się do faktów ustalonych w sprawie i w nich poszukuje usprawiedliwienia dla jego zasadności , można mówić o wadzie niepoprawnego zastosowania normy materialnej.

W sytuacji natomiast , gdy krytyka strony dotyczy tego , że Sąd źle rozumie tę normę , a błąd dotyczy niepoprawnej interpretacji semantycznej treści poszczególnych jej elementów składowych , przy braku związku takiej wadliwej interpretacji z faktami ustalonymi w konkretnej sprawie, można mówić o błędzie wykładni.

Zważywszy na to , że skarżący motywując stawiany zarzut, wprost odwołują się do okoliczności faktycznych ustalonych w postępowaniu zarzut ten Sąd II instancji traktuje jego błąd zastosowania prawa [błąd subsumpcji.]

Nie jest on usprawiedliwiony

Podzielając stanowisko prawne Sądu I instancji , zgodnie z którym powód wykazał w postępowaniu okoliczności faktyczne dostatecznie potwierdzające realizację wszystkich przesłanek skargi pauliańskiej , określone przez normę art. 527 kc / powtarzanie tych samych lub bardzo zbliżonych treściowo argumentów jest , z przyczyn teleologicznych, w tym miejscu zbędne / dodać jedynie należy , że :

- chybiona jest , w świetle dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych, argumentacja pozwanych wskazujących , iż nie została spełniona przesłanka pokrzywdzenia wierzyciela podważaną czynnością ich ojca albowiem w jego majątku pozostały składniki , które posłużyć mogły zaspokojeniu wierzytelności M. K. (1).

Wskazując , że synowie dłużnika byli zobowiązani fakty potwierdzające taką możliwość wykazać , podkreślić należy , że ma ona mieć charakter realny - rzeczywisty , a nie jedynie pozostający w sferze przekonania tych , którzy przeciwko roszczeniu pauliańskiemu oponują.

Istotą pokrzywdzenia wierzyciela jest powstanie w wyniku dokonania przez dłużnika czynności prawnej sytuacji, która powoduje niemożność, ewentualnie utrudnienie lub też odwołanie jego zaspokojenia.

Takie następstwo czynności fraudacyjnej jest wyłączone jedynie wówczas jeżeli pomimo jej dokonania przez dłużnika , wierzyciel będzie mógł zaspokoić się w pełni i bez dodatkowego, powiązanego przyczynowo tym działaniem opóźnienia i zwiększenia związanych z realizacją wierzytelności kosztów , z pozostałej części jego majątku.

Skarżący , wbrew argumentacji wspierającej omawiany zarzut , że takie składniki po zawarciu umowy z 6 maja 2015r w majątku ojca pozostawały , a dotyczy to zarówno ruchomości / samochód V. (...) , maszyna do obróbki drewna / jak również nieruchomości - działki nr (...) / faktów potwierdzających taki stan rzeczy nie dowiedli.

W szczególności należy zwrócić uwagę , że pozwani nie wnioskowali o wycenę wartości ruchomości/ pamiętać , że sam K. S. (1) wobec komornika w sprawie (...) twierdził V. (...) ma wartość złomową , a maszyny do obróbki drewna w ogóle nie wskazał jako składnika swojego majątku / , a w odniesieniu do mienia nieruchomego nie zostało dowiedzione przez nich , że aktualna na datę orzekania wartość działki nr (...) wyklucza stan pokrzywdzenia powoda jest bowiem wyższa lub co najmniej równa rozmiarowi jego pretensji pieniężnej . Nie zostało udowodnione przez nich również ,że działka nr (...) może w ogóle, jako stanowiąca własność K. S. (1) , być oceniana jako element majątkowy mogący służyć zaspokojeniu powoda - wierzyciela. Pozwani nie wykazali również aktywności dowodowej w zakresie jej wyceny.

Za niezasadną należy uznać tę część argumentacji apelujących, mającej wspierać ten zarzut, która opiera się na twierdzeniu, że przesłanka niewypłacalności nie jest spełniona albowiem M. K. (1) nie prowadził egzekucji ze wszystkich możliwych składników majątku dłużnika.

Dla skuteczności skargi pauliańskiej wszczynanie [uprzednio] postępowania egzekucyjnego wobec dłużnika chronionej za jej pośrednictwem wierzycelności może nie mieć miejsca, a tym bardziej nie jest konieczne. Inne stanowisko opierałoby się na nie mającym podstawy normatywnej założeniu, że skarga ma charakter następczy wobec niego.

Jeżeli jednak takie postępowanie zostało przez wierzyciela wszczęte i skierowane chociażby do części majątku dłużnika, okazało się nieskuteczne, taki jego wynik wystarcza dla przyjęcia, iż dłużnik jest wypłacalny w rozumieniu art. 527 §2 kc.

To przeciwnik skargi ma dowieść, że nie jest spełniona przesłanka pokrzywdzenia wierzyciela, wskazując na realnie istniejące składniki majątku dłużnika, zdadne do uznania ich za gwarancję zaspokojenia pretensji pieniężnej powoda.

Temu obowiązkowi dowodowemu, z przyczyn o których była wyżej mowa, skarżący nie sprościli.

Nietrafny jest zarzut naruszenia art. 528 kc.

Jego motywacja sprowadza się do tezy, że w warunkach gdy czynność kwestionowana skargą nie miała charakteru nieodpłatnego, [a za jej odpłatnością przemawia fakt równoczesnego ustanowienia na rzecz rodziców powodów służebności mieszkania w budynku mieszkalnym położonym na nieruchomości składającej się z działek nr (...), objętej KW nr (...), której współwłaścicielami są M. i P. S., Sąd I instancji, wadliwie stosując tę normę, nie analizował elementu złej wiary skarżących.

Czynność nieodpłatna to czynność w której druga strona nie otrzymuje ekwiwalentu własnego świadczenia w obiektywnym rozumieniu tego pojęcia.

W ustalonym w sprawie stanie faktycznym równowaga świadczeń wzajemnych w czynności uznawanej przez powoda za fraudacyjną nie może być potwierdzona nie tylko w odniesieniu do tej dokonanej pomiędzy rodzicami, a J. S. ale także pomiędzy nimi, a M. i M. S. (1), w ramach której doszło do obciążenia ich nieruchomości służebnościami osobistymi na rzecz małżonków S..

Nie można bowiem mówić o ekwiwalentności świadczeń w znaczeniu prawnym, jeżeli to co uzyskuje druga strona czynności, ma swoją podstawę majątkową tylko w dotychczasowych aktywach kontrahenta, a ona pozostaje jedynie jej beneficjentem.

Taka właśnie sytuacja miała miejsce w relacjach pomiędzy obdarowanymi P. i M. i darującymi, uprawnionymi służebnie ich rodzicami.

Pozbawionym doniosłości prawnej z rozważanego punktu widzenia, pozostawała okoliczność, że matka powodów poprzez czynność z 6 maja 2015r zapewniała sobie świadczenie z ubezpieczenia społecznego rolników, zaprzestając działalności rolniczej.

Odpłatność w rozumieniu normy art. 528 kc ma się odnosić do relacji pomiędzy dłużnikiem a osobą trzecią i oceny prawnej ich wzajemnych świadczeń dla których podstawą jest zaskarżona czynność. Tego kryterium emerytura rolnicza M. S. (2) nie spełnia, a świadczenie to pozostaje poza przedmiotem oceny Sądu w rozstrzyganej sprawie.

Uznając wobec tego, że i ten zarzut materialny jest chybiony, już tylko na marginesie, wobec argumentacji, którą skarżący powoływali na uzasadnienie zarzutów procesowych, nawiązując do możliwości zastosowania przez Sąd I instancji domniemania wynikającego z §3 art. 527 kc., tylko dla zapewnienia kompletności wyводу Sąd Apelacyjny

wskazuje , iż nie podziela zapatrywania apelujących , iż Sąd Okręgowy nie mógłby przy ocenie roszczenia powoda sięgnąć po to domniemanie .

Ustalone w sprawie fakty dostatecznie potwierdziły , że wszystkich synów w dacie zawarcia umowy z 6 maja 2015r , a także w chwili orzekania o żądaniu M. K. (1) , łączyły z obydwójgiem rodziców bliskie stosunki wynikające z więzów rodzinnych. Przeciwne twierdzenia skarżących były gołosłowne. O poprawności tej oceny świadczy nie tylko okoliczność , że dwaj z synów nadal mieszkają wspólnie z rodzicami ale i to , że także K. S. (1) , a nie tylko matka , ubiegająca się o świadczenie emerytalne zdecydował się na nieodpłatne przeniesienie istotnych składników swojego majątku na wszystkich powodów . Było to w dwa lata po tym , kiedy [jak twierdzili obdarowani] stosunki z ojcem uległy bardzo istotnemu pogorszeniu.

Gdy do tego dodać , że apelujący nie dowiedli , aby relacje te uległy po zawarciu czynności zmianie , ocena ta tym bardziej jawi się jako usprawiedliwiona.

Z podanych przyczyn , w uznaniu apelacji za nieuzasadnioną , Sąd Apelacyjny orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc w zw z art. 527 , 528 i 530 kc.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd II instancji rozstrzygnął na podstawie art. 98 §1 i 3 kpc w zw z art. 108 §1 i 391 §1 kpc i wynikającej z niej , dla wzajemnego rozliczenia stron z tego tytułu , zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy.

Ponieważ , będący adwokatem, pełnomocnik wygrywającego powoda , pomimo zapowiedzi nie złożył spisu kosztów , kwota należna od przerywających pozwanych , stanowiąc pochodną wartości przedmiotu zaskarżenia , odpowiadając wynagrodzeniu pełnomocnika , została ustalona na podstawie §2 ust. 1 pkt 6 w zw z §10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia MS w sprawie opłat za czynności adwokackie z 22 października 2015 [DzU z 2015 poz. 1800].

SSA Anna Kowacz - Braun SSA Grzegorz Krężolek SSA Paweł Czepiel